

Kodukeskkonna vigastusriskide ennetamiseks ja vähendamiseks andmete vahetamise ja andmekaitsealane juriidiline analüüs

Analüüs on seotud Euroopa Majanduspiirkonna ja Norra finantsmehhanismide 2014-2021 programmi „Kohalik areng ja vaesuse vähendamine“ taotlusvooru „Integreeritud teenused tervise ja turvalisuse toetamiseks kodukeskkonnas“ projektiga „Kodukeskkonna vigastusriskide hindamise ja vähendamise meetodika loomine ja piloteerimine ning seda toetavad tegevused“.

SISSEJUHATUS

Kodudes toimuvad õnnetused tekitavad riigile suurt haiguskoormust, samuti hukkab arvestatav hulk inimesi just kodus saadud vigastuste tõttu. Koduvigastuste süsteemsema ja laiemana ennetuse vajadustest on erinevatel tasemetel arutletud juba väga pikalt – näiteks tuli see vajadus välja ka vigastuste rakkerühma arutelude tulemusel (https://www.sm.ee/sites/default/files/content-editors/eesmargid_ja_tegevused/Tervis/Tervislik_eluviis/vigastuste_ennetamise_rakkeruhma_aruanne.pdf).

Tänapäeval on endiselt tegevused ametkondade vahel killustunud, andmevahetus süstematiseerimata ning osade vigastusliikide ennetamisega praktiliselt ei tegeleta. Kuigi kodusid külastavad ja riskirühmadega tegelevad mitmed osapooled (kohalik omavalitsus, perearst/pereõde, kiirabi, Päästeamet, Politsei- ja Piirivalveamet jpt), puudub ühtne lähenemine riskide hindamiseks ja andmete vahetamiseks. Sellega seoses on Eestis kasutamata potentsiaal, et ära hoida vigastusi ja vigastussurmi ning seeläbi vältida kulutusi ravile ning sündmustele reageerimisele. Kodukeskkonnas toimuvad sündmused ja nendest põhjustatud vigastused ja surmad ei koorma ainult haigekassa eelarvet, vaid on oluliseks koormaks ka teistele ametkondadele.

Kodukeskkonna vigastusriskide projekti analüüsi küsitluse kohaselt on enamik KOV-idest seisukohal, et ennetustöö tõhusamaks korraldamiseks võiks regulatsioon olla seadustes selgem. Mõned KOV-id sooviksid täpsemaid juhiseid neilt oodatavate tegevuste sisu kohta, mõned selgemat vastutuse jaotumist tervishoiusüsteemiga. KOV-id soovisid suuremat kindlust, millises ulatuses on põhjendatud ja lubatud kasutada ennetustöös isikuandmeid. Sekkumisõiguse piiridega on seotud ka olukorrad, kus abivajadus on ilmne, kuid eakas või tema lähedased keelduvad abist.

Kodukeskkonna vigastusriskide tõhusamaks ennetamiseks ja vähendamiseks on vajalik kaasatud osapoolte tõhus infovahetus. **Käesolev analüüs keskendub ametkondade vahelise andmevahetuse tänaste praktikate ja sihitavate eesmärkide isikuandmete kaitse aspektidele ennetustegevuse kontekstis.**

ÕIGUSLIK ANALÜÜS

Puudutatud osapooled:

- Kohalikud omavalitsused
- Päästeamet
- Politsei- ja piirivalveamet
- Tervishoiuteenuse osutajad

Loetletud osapooltele lisaks võivad kodukülastusi ja seeläbi ka ennetustegevusi läbi viia ka sea-
dusest tuleneva volituse või lepinguga (näiteks halduskoostöö ja hanked) kaasatud teenuse-
pakkujad, kellele kohalduvad samuti käesolevas analüüsis toodud õiguslikud alused isikuand-
mete töötlemiseks. Konfidentsiaalsuskohustust eeldatakse ka nendelt osapooltelt ning samuti
peavad lepingud sisaldama isikuandmete kaitse nõuete järgimise kohustusi.

Mis laadi andmeid ja millises detailsuses kogutakse?

Andmed, mida kogutakse ning nende detailsusaste on ametkonniti erinev, kuid osalt kattuv
(Päästeameti Koduohutuse ankeet, Calgary Postpartum sõeltest jms.). Põhimõtteliselt on kõik
inimesega seostatav informatsioon tema isikuandmeteks ning temaga seostatavad terviseand-
med tema eriliigilisteks isikuandmeteks (vana nimega delikaatsed isikuandmed). Igasuguseid
isikuandmeid tuleb töödelda (koguda, salvestada, edastada jne.) eesmärgipäraselt ja kooskõlas
seadustes sätestatud lubade ja keeldudega. Analüüsis on lähtunud sellest, et erinevate ankeet-
tide puhul on tegemist valdkonna ekspertide poolt väljatöötatud töövahendiga ning pädeva
asutuse poolt ankeetide kujul isikuandmete töötlemine on kooskõlas andmekaitse põhimõtte-
tega. Isikustatud andmete avaldamine teisele asutusele vajab aga riigisisese seadusandluse
täpsemat analüüsi, millele siin analüüsis ka keskendutakse.

Selleks, et rakendada laiapõhjalisemat ennetust eri ametkondade vahel on vajalik kõikide osa-
poolte ühine kooskõlastus nende teemade/küsimuste osas, mis tagaks piisava informatsiooni
kogumise arvestades samas andmekaitse aspekti (minimaalsusprintsip). See on valdkonna
spetsialistide pädevuses.

Andmete edastamise detailsus (aadressipõhine või isikupõhine) vajab ilmselt igakordset otsus-
tamist tulenevalt juhtumi eripäradest, kuid peamised põhimõtted peaksid olema eelnevalt
ametkondade vahel kokku lepitud ja kommunikeeritud, et tagada andmekaitse põhimõtetest
kinnipidamine. Kui eesmärki on võimalik saavutada vaid aadressipõhise andmestikuga, tuleb
seda eelistada.

Väljavõtte Päästeameti Koduohutuse ankeedist

KÄITUMINE, SUHTLUS JA TOIMETULEK

24. *Kodus on inimesi, kelle igapäevatoimetused võivad olla piiratud (eelkõige subjektiivse hinnangu alusel)*

Halvenenud nägemise tõttu (nt inimene kasutab tugevaid miinus- või plussprille)

Halvenenud kuulmise tõttu (nt inimene kasutab kuulmisabivahendit, ei kuule tavakõne vms)

Liikumiskõnnu tõttu (nt liikumispuue, kasutab kõndimistuge, väsib treppe kasutades)

Inimene on kukkunud viimase 3 kuu jooksul

Ebaadekvaatse taju tõttu (nt suhtlemisel tundub ebaadekvaatne, inimene ei orienteeru ajas ja kohas)

Riskid puuduvad

Täpsustus:

25. *Käitumine (eelkõige visuaalsel tuvastamisel)*

Kodus suitsetatakse siseruumides (nt suitsukonid laual, tugev suitsulõhn toas)

Kodus tarvitatakse liigselt alkoholi (nt pudelid nähtavates kohtades, inimene on purjus)

Kodus on inimene, kes on asjade koguaja

Riskid puuduvad

Täpsustus:

26. *On kahtlus, et inimene võib kannatada*

lähisuhtevägivalda all

JAH EI

Täpsustus:

27. **VANEMAEALISED: Suhtlus**

Puudub lauatelefon ja/või mobiiltelefon

Puudub SOS nupp või muu tegutsemist monitooriv seade

Inimene ei tea hädaabinumbrit

Puudub inimene, kes regulaarselt võtab ühendust

Puudub võimalus iseseisvalt toitu, ravimeid jms hankida

Riskid puuduvad

Täpsustus:

Vajalik edastada info (nt lähedastele, Päästeameti

komandopealikule, sotsiaaltöötajale, politseile, perearstikeskusele):

Ülaltoodud näites on andmete kogujal oluline ka teada, mille põhjal otsustada kogutud andmete edastamise vajadus. Samuti tuleb käsitleda, mis infot tohib ja peab edastama ning millised on edastamise vahendid. See on kirjeldatud läbivalt ka käesolevas analüüsis.

Takistused ametkondade vahelises andmevahetuses ja ettepanekud probleemkohtade lahendamiseks

Ametid on eelkõige orienteeritud oma pädevusala piirides informatsiooni märkama ja jäädvustama. Koduviisi tegevad ametnikud/töötajad igas ametkonnas tuleks koolitada märkama ka teiste ametkondade vastutusalas olevaid probleeme ja ohukohti. Mõistlik oleks sellise koolituse käigus koheselt lisada ka isikuandmete kaitset käsitlev temaatika. Soovituslikult sisaldab see eelkõige käitumisjuhiseid andmete ülesmärkimise detailsuse, inimestega probleemist rääkimise ja neile selgituste jagamise kohta (miks on ennetusliku info edastamine vajalik ning et ametnikel ka teistes asutustes on saladuse hoidmise kohustus ja sageli ka andmete edastamise kohustus).

Ennetusliku teabe edastamise kitsaskohad

- Ametnike/töötajate hirmud isikuandmete kaitse reeglite rikkumise ees ning piisavalt selge kohustuse puudumine õigusaktides.

Soovitus: Täiendav selgitustöö tegemine, et paljudel juhtudel on info edastamine mitte ainult lubatud vaid kohustuslik (vastavad sätted on siin analüüsis ka välja toodud). Lisaks on süüteo-kahtluse korral õigus teavitada vastava pädevusega asutust. Samas peab meeles pidama konfidentsiaalsuse nõudeid ja andmete minimaalsuse põhimõtet.

- Väikestes KOV-des tuttava kohta teabe edastamine.

Soovitus: Inimlik probleem ja juriidiliselt keeruline lahendada aga meeles tuleks pidada, et tegevus on suunatud isikute abistamisele. Mitmel puhul saab edastamist põhjendada ka kohustusega ehk puudutatud isikul ega andmete edastajal ei ole valikut.

- Keskse töövahendi puudumine, infovahetuse juhuslikkus, tagasiside puudumine selles osas, mis sai edastatud infost ja kas selle pinnalt planeeriti mingeid tegevusi.

Soovitus: Kuniks kesksele infosüsteemile (näiteks eraldi ennetustöö moodul STAR andmekogus) üleminekut ei ole lahendatud, tuleks tänaste lahenduste juures üle vaadata võimalikud riskikohad ning kasutada konkreetseid kindlaksmääratud kontaktpunkte. Samuti on vajalik koondatud info osas paika panna protsess, et tagatud oleksid järeltegevused ja kogutud andmestiku eesmärgipärane ja turvaline kasutamine. Antud analüüsis on neid soovitusi mitme teema all ka kirjeldatud.

- Tervishoiuteenuse osutajad (TTO-d) peaksid eavitama KOV-i, et inimene vajab kukkumiste jms. traumade puhul järelravi või muud abi. TTO-d pelgavad sageli infot jagada andmekaitse hirmude tõttu.

Soovitus: Sotsiaalhoolekande vajadusest teavitamise osas on hirm põhjendamatu (seaduslik alus on ka siin analüüsis mitmel korral kirjeldatud). See alus laieneb kõikidele osapooltele, kes abivajadust märkavad. Samuti, kui TTO poolt läbiviidava koduviidi käigus märgatakse süüteo-kahtlust, abivajavat last, ohtu elule või tervisele, ei ole teavitamata jätmise andmekaitsega põhjendatav. TTO-de seas tuleks teostada vastavat teavitustööd, et tagada eelkõige sotsiaalteenuse vajaduse kohta info jõudmine KOV-ni. Rõhutada tuleks seaduses ettenähtud kohustust, mitte võimalust.

- Päästeameti puhul tegeletakse ennetuse puhul laiemalt koduohutusega, mis iseenesest on laiem mõiste kui tuleohutus. Kas ka koduohutuse puhul omab andmete edastamine piisavat õiguslikku alust?

Soovitus: Parim lahendus on seaduses ära määratleda, mida koduohutuse all mõistetakse (definitsioon) ning et see kuulub samuti Päästeameti ennetustegevuse pädevuste ja volituste alla. Kui tegevuse käigus ilmnevad muud abivajadused, siis on andmete edastamiseks kohased alused nii nagu siin analüüsis kirjeldatud (sotsiaalhoolekanne, süüteo-kahtlus, abivajav laps).

- Eksisteerivad erinevad elulised olukorrad - inimene ise on abivajadusest teatanud (näiteks kui koduviiti tegev ametnik/töötaja oskab märgata teise valdkonna pädevuses olevaid riske ja tõstatab selle teema, siis juhul kui inimene soovib selles osas abi ja talle selgitatakse, et teave edastatakse pädevale asutusele). Nüüd kui aga teema tõstamise järgselt inimene väljendab selget soovi, seda infot mitte edasi anda ja teema ei puuduta ühtki kohustusliku teavitamise valdkonda (sotsiaalhoolekanne, abivajav laps, süüteo-kahtlus, tuleoht), kas siis peab jätma teavitamata kui keegi teine pole otseselt ohus?

Soovitus: Arvestada tuleb, et nõusoleku tõendamiskoormus jääb alati ametkonnale, kes teabe kogus/edastas. Seetõttu tuleks alati eelistada nõusoleku fikseerimise kirjalikku vormi. Alati on isiku informeerimise huvides soovituslik anda isikule eelnev teavitus, et tema enda ja ümbritsevate isikute huvides edastatakse teatud info pädeva(te)le asutus(te)le. Kui teabe edastamine põhineb seadusest tuleneval kohustusel, siis peaks inimese informeerimine olema ka selge ja konkreetne selles osas, et teabe edastamine on seadusest tulenevalt kohustuslik ja inimese arvamus seda ei muuda.

Andmekaitse Üldmääruse kohaselt vajavad erilist kaitset inimeste eriliigilised andmed (näiteks terviseandmed).

Käesoleva analüüsi kontekstis on koduviitide käigus võimalik andmeid edastada teisele (pädevale) ametile, juhul kui need on seotud sotsiaalhoolekande vajaduse, abivajava lapse, süüteo-kahtluse või ohuga inimeste elule. Kui ilmnenud olukord ei mahu ühegi alla neist, siis tuleks vähemalt terviseandmete edastamiseks fikseerida inimese kirjalik nõusolek.

Tervisealaste isikuandmete hulka kuuluvad kõik inimesei tervislikku seisundit käsitlevad andmed, mis annavad teavet tema endise, praeguse või tulevase füüsilise või vaimse tervise kohta. See hõlmab teavet, mis on kogutud füüsilisele isikule tervishoiuteenuste registreerimise või osutamise käigus; numbrit, tähist või eritunnust, mis on füüsilisele isikule määratud tema kordumatuks tuvastamiseks tervishoiuga seotud eesmärkidel; teavet, mis on saadud mingi kehaosa või kehast pärineva aine, sealhulgas geneetiliste andmete ja bioloogiliste proovide kontrollimise või uurimise tulemusena; ja teavet näiteks haiguse, puude, haigestumisohu, haigusloo, kliinilise ravi või inimese füsioloogilise ja biomeditsiinilise olukorra kohta sõltumata sellest, kas andmete allikaks on näiteks arst või muu tervishoiutöötaja, haigla, meditsiiniseade või in vitro diagnostika.

Seega ei ole põhjust terviseandmeteks Üldmääruse kontekstis pidada tervishoiuteenuse välist kirjeldust inimese olukorra kohta, mis on oluline ennetuse eesmärkide täitmiseks, olgugi, et see kirjeldus võib sisaldada ka tähelepanekuid inimese terviseseisundi kohta. Samas kui selliseid kirjeldusi koostab perearst või pereõde, võivad samad andmed kvalifitseeruda terviseandmeteks Üldmääruse vaates, sest kirjelduse koostab tervishoiutöötaja tervishoiuteenuse raames.

- Päästeameti ohtlike kodude jätkutegevuste „Tööriistakast“ näeb võimalike jätkutegevustena muuhulgas ette ka korteriühistu teavitamise ja lähedaste teavitamise. Kas sellist laadi teavitustegevus on andmekaitsepõhimõtetega kooskõlas?

Soovitus: Olenevalt teavituse eesmärgist ja põhjusest tuleks kaaluda, milline peab olema edastatava teabe täpsem sisu. Teabe edastamine KÜ-le on põhjendatud kui konkreetne korter on ohuks teistele isikutele ja nende varale, kes samas kortermajas elavad. Ennetuse tulemuslikkuse tagamiseks võib samuti olla põhjendatud isiku lähedastele teabe edastamine. Mõlemal juhul tuleb lähtuda asjaoludest, mis põhjustavad ohtu. Näiteks kui isikul on abivajadus põlevmaterjalide hulgalise äraviimisega vms. tegevusega, siis on lähedaste teavitamine kohane. Kui aga gaasiseadmed või küttekolded on ohtu põhjustavas seisundis, siis on KÜ-l otsene teadmisyvajadus, sest ohus on kõik kortermaja elanikud ning nende vara. Siinkohal on hea järgida Päästeameti ohtlike kodude jätkutegevuste tööriistakasti kasutusjuhendit, mis toob välja iga juhtumi tüübi puhul kaasamise (seega ka informatsiooni edastamise) vajadused ja eesmärgid. Teabe edastamine määratletud osapooltele aitab kaasa eesmärgi võimalikult kiirele saavutamisele ning kirjeldatud olukorrad on aeg-kriitilise iseloomuga, mis kaalub üle isiku õiguse privaatsusele. Oluline on jälgida, milline on edastatava teabe koosseis võrreldes eesmärgiga. Tuleks vältida liigseid hinnanguid, isikulisi kirjeldusi jms. kui see ei ole otseselt vajalik (minimaalsusprintsip).

Kui tegemist on ennetusega, mille eesmärgiks on inimeste elule, tervisele ja/või varale eksisteeriva ohu likvideerimine või vähendamine, siis on selleks olemas ka andmekaitsealased õiguslikud alused (toodud allolevas analüüsis). Samuti kui eesmärgiks on avaliku korra või ohutuse tagamine.

Samas, kui tegemist ei ole tuleohuga ja seadus ei näe ette teavitamiskohustust (lastekaitse, sotsiaalhoolekanne, süüteoaktlus), siis tuleb teabe edastamisel lähtuda inimese nõusolekust.

- Kui eksisteerib otsene oht inimese elule, kuidas seda päriselus mõista või kasutada andmetöötluse alusena?

Soovitus: Inimese eluliste huvide kaitse on Üldmääruse vaates väga kitsalt käsitletav õiguslik alus ning see on kohane vaid juhtudel, kus tegemist on füüsilise isiku jaoks elu või surma küsimusega ning mõni muu õiguslik alus ei ole kohaldatav. Näitena saab siin tuua kiirabi või erakorralise meditsiini tegevuse olukordades, kus isik ei ole võimeline andma nõusolekut terviseandmete töötlemiseks, kuid nende mittetöötlemine on inimesele eluohtlik. Samuti näiteks lapsevanema isikuandmete töötlemine lapse elu kaitseks kui lapsevanem ei soovi anda selleks nõusolekut. Samas kui näiteks tegemist on etteplaneeritud meditsiinilise protseduuriga, tuleb isikult küsida andmete töötlemiseks nõusolek, eeldusel, et ta on võimeline seda andma.

Kui ühe inimese isikuandmeid töödeldakse teiste isikute eluliste huvide kaitseks, tuleks alati eelistada teisi õiguslikke aluseid (nt. avaliku ülesande täitmine, avaliku võimu teostamine või isiku nõusolek) ning alles siis kui ükski neist ei ole kohaldatav, kuid isikuandmete mittetöötlemine põhjustab või väga suure tõenäosusega põhjustab teiste inimeste surma, kohaldub eluliste huvide kaitse õigusliku alusena. Näitena saab siin tuua humanitaareesmärgid, sealhulgas epideemia ja selle leviku jälgimise, või humanitaarhädadolukorra, eriti loodusõnnetuste ja inimtegevusest tingitud õnnetuste korral.

ÕIGUSAKTIDE ANALÜÜS

Kehtiv õigusraamistik, mis annab õiguse erinevatel ametkondadel töödelda ja vahetada andmeid väljaspool konkreetseid abijuhtumeid ennetustöö eesmärgil.

Isikuandmete Kaitse Üldmäärus

Üldmäärus reguleerib Euroopa Liidu üleselt füüsiliste isikute kaitset isikuandmete töötlemisel. Käesoleva analüüsi raames annab Üldmäärus ennetuse eesmärgil teostatava isikuandmete töötlemise (kogumise ja edastamise) põhialused ja ka piirangud. Üldmääruse loogika kohaselt on teatud alused ning piirangud andmetöötluseks sõltuvad siseriiklike õigusaktide volitusnormidest kui Üldmäärus seda selgesõnaliselt sätestab.

Alljärgnevalt on esitatud Üldmääruse relevantsed normid analüüsi konteksti arvestades:

Artikkel 6

Isikuandmete töötlemise seaduslikkus

1. Isikuandmete töötlemine on seaduslik ainult juhul, kui on täidetud vähemalt üks järgmistest tingimustest, ning sellisel määral, nagu see tingimus on täidetud:

a) andmesubjekt on andnud nõusoleku töödelda oma isikuandmeid ühel või mitmel konkreetsetel eesmärgil;

b) isikuandmete töötlemine on vajalik andmesubjekti osalusel sõlmitud lepingu täitmiseks või lepingu sõlmimisele eelnevate meetmete võtmiseks vastavalt andmesubjekti taotlusele;

c) isikuandmete töötlemine on vajalik vastutava töötleja juriidilise kohustuse täitmiseks;

d) isikuandmete töötlemine on vajalik andmesubjekti või mõne muu füüsilise isiku eluliste huvide kaitsmiseks;

e) isikuandmete töötlemine on vajalik avalikes huvides oleva ülesande täitmiseks või vastutava töötleja avaliku võimu teostamiseks;

f) isikuandmete töötlemine on vajalik vastutava töötleja või kolmanda isiku õigustatud huvi korral, välja arvatud juhul, kui sellise huvi kaaluvad üles andmesubjekti huvid või põhiõigused ja -vabadused, mille nimel tuleb kaitsta isikuandmeid, eriti juhul kui andmesubjekt on laps.

Esimese lõigu punkti f ei kohaldata, kui isikuandmeid töötleb avaliku sektori asutus oma ülesannete täitmisel.

2. Liikmesriigid võivad säilitada või kehtestada konkreetsemad sätted, et kohandada käesoleva määruse sätete kohaldamist seoses isikuandmete töötlemisega lõike 1 punktide c ja e täitmiseks, määrates üksikasjalikumalt kindlaks töötlemise konkreetset nõudeid ja teised meetmed, et tagada seaduslik ja õiglane töötlemine, sealhulgas teiste andmetöötamise eriolukordade jaoks, nagu see on sätestatud IX peatükis.

3. Lõike 1 punktides c ja e osutatud isikuandmete töötlemise alus kehtestatakse:

a) liidu õigusega või

b) vastutava töötleja suhtes kohaldatava liikmesriigi õigusega.

Isikuandmete töötlemise eesmärk määratakse kindlaks selles õiguslikus aluses või see on lõike 1 punktis e osutatud isikuandmete töötlemise osas vajalik avalikes huvides oleva ülesande täitmiseks või vastutava töötleja avaliku võimu teostamiseks. See õiguslik alus võib sisaldada erisätteid, et kohandada käesoleva määruse sätete kohaldamist, sealhulgas üldtingimusi, mis reguleerivad vastutava töötleja poolt isikuandmete töötlemise seaduslikkust, töötlemisele kuuluvate andmete liiki, asjaomaseid andmesubjekte, üksuseid, kellele võib isikuandmeid avaldada, ja avaldamise põhjuseid, eesmärgi piirangut, säilitamise aega ning isikuandmete töötlemise toiminguid ja -menetlusi, sealhulgas meetmeid seadusliku ja õiglase töötlemise tagamiseks, nagu näiteks meetmed teiste andmetöötamise eriolukordade jaoks, nagu need on sätestatud IX peatükis. Liidu või liikmesriigi õigus vastab avaliku huvi eesmärgile ning on proportsionaalne taotletava õiguspärase eesmärgiga.

4. Kui isikuandmete töötlemine muul eesmärgil kui see, milleks isikuandmeid koguti, ei põhine andmesubjekti nõusolekul või liidu või liikmesriigi õigusel, mis on demokraatlikus ühiskonnas vajalik ja proportsionaalne meede, et tagada artikli 23 lõikes 1 osutatud eesmärkide täitmine, võtab vastutav töötleja selle kindlakstegemiseks, kas muul eesmärgil töötlemine on koosõlas eesmärgiga, mille jaoks isikuandmeid algselt koguti, muu hulgas arvesse:

a) seost nende eesmärkide, mille jaoks isikuandmeid koguti, ja kavandatava edasise töötlemise eesmärkide vahel;

- b) isikuandmete kogumise konteksti, eelkõige andmesubjektide ja vastutava töötleja vahelist seost;
- c) isikuandmete laadi, eelkõige seda, kas töödeldakse isikuandmete eriliike vastavalt artiklile 9 või süüteoasjades süüdimõistvate kohtuotsuste ja süütegudega seotud isikuandmeid vastavalt artiklile 10;
- d) kavandatava edasise töötlemise võimalikke tagajärgi andmesubjektide jaoks;
- e) asjakohaste kaitsemeetmete olemasolu, milleks võivad olla näiteks krüpteerimine ja pseudonümiseerimine.

[Artikkel 9](#)

Isikuandmete eriliikide töötlemine

1. Keelatud on töödelda isikuandmeid, millest ilmneb rassiline või etniline päritolu, poliitilised vaated, usulised või filosoofilised veendumused või ametiühingusse kuulumine, geneetilisi andmeid, füüsilise isiku kordumatuks tuvastamiseks kasutatavaid biomeetrilisi andmeid, **terviseandmeid** või andmeid füüsilise isiku seksuaalelu ja seksuaalse sättumuse kohta.

2. Lõiget 1 ei kohaldata, kui kehtib üks järgmistest asjaoludest:

a) andmesubjekt on andnud selgesõnalise nõusoleku nende isikuandmete töötlemiseks ühel või mitmel konkreetsel eesmärgil, välja arvatud juhul, kui liidu või liikmesriigi õiguse kohaselt ei saa andmesubjekt lõikes 1 nimetatud keeldu tühistada;

b) töötlemine on vajalik seoses vastutava töötleja või andmesubjekti tööõigusest ning sotsiaalkindlustuse ja sotsiaalkaitse valdkonna õigusest tulenevate kohustuste ja erioigustega niivõrd, kuivõrd see on lubatud liidu või liikmesriigi õigusega või liikmesriigi õiguse kohase kollektiivlepinguga, millega kehtestatakse asjakohased kaitsemeetmed andmesubjekti põhiõiguste ja huvide kaitseks;

c) töötlemine on vajalik selleks, et kaitsta andmesubjekti või teise füüsilise isiku elulisi huve, kui andmesubjekt on füüsiliselt või õiguslikult võimetu nõusolekut andma;

d) töödeldakse poliitilise, filosoofilise, religioosse või ametiühingulise suunitlusega sihtasutuse, ühenduse või muu mittetulundusühingu õiguspärase tegevuse raames, mille suhtes kohaldatakse vajalikke kaitsemeetmeid, ning tingimusel, et töötlemine käsitleb ainult asjaomase ühingu liikmeid või endisi liikmeid või isikuid, kes on kõnealuse ühinguga püsivalt seotud tema tegevuse eesmärkide tõttu, ning et isikuandmeid ei avalikustata väljaspool seda ühingut ilma andmesubjekti nõusolekuta;

e) töödeldakse isikuandmeid, mille andmesubjekt on ilmselgelt avalikustanud;

f) töötlemine on vajalik õigusnõude koostamiseks, esitamiseks või kaitsmiseks või juhul, kui kohtud täidavad oma õigust mõistvat funktsiooni;

g) töötlemine on vajalik olulise avaliku huviga seotud põhjustel liidu või liikmesriigi õiguse alusel ning on proportsionaalne saavutatava eesmärgiga, austab isikuandmete kaitse õiguse olemust ja tagatud on sobivad ja konkreetsed meetmed andmesubjekti põhiõiguste ja huvide kaitseks;

h) töötlemine on vajalik ennetava meditsiini või töömeditsiiniga seotud põhjustel, töötaja töövõime hindamiseks, meditsiinilise diagnoosi panemiseks, **tervishoiuteenuste või sotsiaalhoolekande või ravi võimaldamiseks või tervishoiu- või sotsiaalhoolekandesüsteemi ja -teenuste korraldamiseks, tuginedes liidu või liikmesriigi õigusele** või tervishoiutöötajaga sõlmitud lepingule ja eeldusel, et lõikes 3 osutatud tingimused on täidetud ja kaitsemeetmed kehtestatud;

i) töötlemine on vajalik rahvatervise valdkonna avalikes huvides, nagu kaitse suure piiriülese terviseohu korral või kõrgete kvaliteedi- ja ohutusnõuete tagamine tervishoiu ning ravimite või meditsiiniseadmete puhul, tuginedes liidu või liikmesriigi õigusele, millega nähakse ette sobivad ja konkreetsed meetmed andmesubjekti õiguste ja vabaduste kaitseks, eelkõige ametisaladuse hoidmine,

j) töötlemine on vajalik avalikes huvides toimuva arhiveerimise, teadus- või ajaloouringute või statistilisel eesmärgil vastavalt artikli 83 lõikele 1, tuginedes liidu või liikmesriigi õigusele, ning on proportsionaalne saavutatava eesmärgiga, austab isikuandmete kaitse õiguse olemust ning tagatud on sobivad ja konkreetsed meetmed andmesubjekti põhiõiguste ja huvide kaitseks.

3. Lõikes 1 osutatud isikuandmeid võib töödelda lõike 2 punktis h osutatud eesmärkidel, kui neid andmeid töötleb töötaja, kellel on liidu või liikmesriigi õiguse või pädevate riiklike asutuste kehtestatud eeskirjade alusel ametisaladuse hoidmise kohustus, või kui neid andmeid töödeldakse sellise isiku vastutusel või kui neid andmeid töötleb mõni teine isik, kellel on liidu või liikmesriigi õiguse või pädevate riiklike asutuste kehtestatud eeskirjade alusel samuti saladuse hoidmise kohustus.

4. Liikmesriigid võivad säilitada või kehtestada täiendavad tingimused, sealhulgas piirangud seoses geneetiliste, biomeetriliste või terviseandmete töötlemisega.

Kokkuvõtvalt annab Üldmäärus võimalused isikustatud andmete, k.a terviseandmete töötlemiseks (kogumiseks ja edastamiseks) nii avalik-õiguslike kui eraõiguslike juriidiliste isikute ning nende ametnike/töötajate poolt ka inimese selgesõnalise nõusolekuta kui siseriiklike õigusaktidega on selline õigus ette nähtud ning see on proportsionaalne arvestades saavutatavat eesmärki ja inimeste õigust privaatsusele.

Relevantsed siseriiklikud õigusaktid, mis kohalduvad ennetusse kaasatud osapoolte üleselt:

[Avaliku teenistuse seadus](#)

Allolev säte paneb ametnikele ja ametiasutuste töötajatele konfidentsiaalsuskohustuse ka koduohutuse ennetustegevuse käigus teatavaks saanud eraeluliste andmete suhtes. Säte peab tagama inimeste privaatsuse kaitse avalikustamise ees, kuid ei tähenda samas seda, et eraelulist teavet ei saa edastada ametkonna siseselt või ametkondade vahel kui eksisteerib eesmärgipärane vajadus ja õiguslik alus.

§ 55. Avaldamisele mittekuuluva teabe hoidmine

Ametnik ei tohi nii teenistussuhte ajal kui ka pärast teenistusest vabastamist avaldada talle teenistuse tõttu teatavaks saanud riigi- ja ärisaladust, salastatud välisteavet, teiste inimeste perekonna- ja eraellu puutuvaid andmeid ning muud asutusesiseseks kasutamiseks tunnistatud teavet.

[Sotsiaalhoolekande seadus](#)

§ 12. Isiku tahte arvestamine

- (1) Sotsiaalteenuste osutamisel, sotsiaaltoetuste ja muu abi andmisel arvestatakse isiku tahtet, välja arvatud käesoleva seaduse §-des 105, 106 ja 107 sätestatud juhtudel.
- (2) Last puudutava küsimuse lahendamisel tuleb lähtuda lapse huvidest vastavalt lastekaitseaduses sätestatule.

§ 13. Abivajadusest teatamise kohustus

Abi vajava isiku perekonnaliikmed, kohtunik, politsei, prokurör, hoolekande-, [tervishoiu](#)- ja haridusasutuse töötaja ja teised isikud on kohustatud teatama [sotsiaalhoolekannet](#) vajavast isikust või perekonnast isiku või perekonna viibimiskoha järgsele kohaliku omavalitsuse üksusele.

[Lastekaitse seadus](#)

§ 27 Abivajavast lapsest teatamine

- (1) Kohustus abivajavast lapsest teatada on kõigil isikutel, kellel on olemas teave abivajavast lapsest.
- (2) Abivajavast lapsest tuleb viivitamata teatada **kohaliku omavalitsuse üksusele** või lasteabitelefoni 116 111.
- (3) Abivajava lapse kohta teate vastu võtnud asutus või ametiisik, välja arvatud lapse rahvastikuregistrisse kantud elukoha järgne kohaliku omavalitsuse üksus või selle lastekaitsetöötaja, on kohustatud teate viivitamata edastama lapse rahvastikuregistrisse kantud elukoha järgsele kohaliku omavalitsuse üksusele.

(4) Kui lapse rahvastikuregistrisse kantud elukoha järgne kohaliku omavalitsuse üksus ei ole teada või seda ei ole võimalik välja selgitada, tuleb teade abivajavast lapsest viivitamata edastada selle kohaliku omavalitsuse üksusele, kus laps viibib.

(5) Abivajavast lapsest teatanud isikut ega teatamise fakti ei avalikustata, välja arvatud süüteo-menetluses. Abivajavast lapsest teavitaval isikul on enda või oma perekonna kaitseks õigus jätta teavitamisel enda kohta andmed avaldamata.

Detailne juhendmaterjal [siin](#).

Relevantsed siseriiklikud õigusaktid ennetusse kaasatud osapoolte jaotusena:

Kohalik omavalitsus (KOV)

[Kohaliku omavalitsuse korralduse seadus](#)

[§ 6 lõige 1](#)

(1) Omavalitsusüksuse ülesanne on korraldada vallas või linnas sotsiaalteenuste osutamist, sotsiaaltoetuste ja muu sotsiaalabi andmist, eakate hoolekannet, kultuuri-, spordi- ja noorsootööd, elamu- ja kommunaalmajandust, veevarustust ja kanalisatsiooni, heakorda, jäätmehooldust, ruumilist planeerimist, valla- või linnasisest ühistransporti ning valla või linna teede ehitamist ja korrashoidu, kui need ülesanded ei ole seadusega antud kellegi teise täita.

Päästeamet

Väljavõte [Päästeseaduse kommenteeritud väljaandest](#) ennetustöö mõiste ning isikuandmete töötlemise kohta (lk 18-19):

Ennetustöö mõiste on sõnastatud nii, et see hõlmaks päästevaldkonna ennetustegevusi laiemalt. Muu hulgas tähendab see ka kodunõustamisi, mille käigus kogutakse andmeid inimeste eluasemete kohta. Samuti on oluline analüüsida sündmuseid, et selgitada välja kohad, kuhu tuleb ennetustegevus suunata, nii on võimalik tulevikus selliseid sündmusi ära hoida. Ennetustöö mõistega antakse ka selge alus koguda teavet ennetamiseks. [Päästeseaduse § 2 lõike 3](#) kohaselt on Päästeameti tegevuse plaanimise põhialus piirkondlikud ohutegurid. Ohuteguriks peetakse inimest, nähtust, protsessi, objekti või muud näitajat või nende koosmõju, mille piirkondliku paiknemise ja esinemissageduse põhjal võib pidada tõenäoliseks ohu teket (näiteks elektrita majapidamised või elektrisüsteemirikked või puudustega küttekolded võivad suurema tõenäosusega põhjustada tulekahju). Selleks et kavandada Päästeameti tegevust, võttes arvesse ka ohutegureid, tuleb ohutegureid analüüsida, sealhulgas koguda nende kohta teavet. Kuna selliseid andmeid tuleb koguda ja analüüsida andmekaitse põhimõtetega kooskõlas (st õigusakti tasandil peab olema selge, miks ja milliseid andmeid kogutakse), ongi Päästeameti ühe ülesande – ennetustöö – puhul sätestatud päästeseaduses selge alus andmeid koguda ja analüüsida (ka teistelt asutustelt ja isikutelt).

Päästeseadus

§ 2. Päästeasutuse tegevuse põhialused

(2) Päästeasutuse tegevus on suunatud inimeste elu, tervist ja vara ning keskkonda ohustavate päästesündmuste ennetamisele, ohu väljaselgitamisele, ohu tõrjumisele ning päästesündmuse tagajärgede leevendamisele, kui teistes seadustes ei ole sätestatud teisiti.

§ 3 Mõisted

(1³) Ennetustöö käesoleva seaduse tähenduses on inimeste teadlikkuse ja valmisoleku suurendamine päästesündmuse ärahoidmiseks ja päästesündmuseks valmistumiseks, teabe kogumine toimunud päästesündmuse ning inimeste teadlikkuse ja valmisoleku kohta ning selle analüüsimine.

§ 5. Päästeasutuse ülesanded

(1) Päästeameti ülesanded on:

4) ennetustöö

§ 9. Päästeinfosüsteem

(1) Päästeinfosüsteem on riigi infosüsteemi kuuluv andmekogu, kus töödeldakse:

4) ennetustöö, koolitamise ja teavitamise käigus kogutud andmeid ning eluaseme valdaja ohutusnõustamisel isiku nõusolekul kontrollitud objekti ja objekti valdaja kohta kogutud andmeid, sealhulgas terviseandmeid, et kujundada turvaline elukeskkond ja seda hoida, ennetada ohtusid ning planeerida Päästeameti tegevust;

Eeltoodud Päästeameti kohane õiguslike aluste loogiline jada annab aluse Päästeameti poolt isikuandmete kogumiseks ning analüüsiks, sh isikuandmete vajaduspõhiseks hankimiseks ka teistelt asutustelt ennetustöö eesmärgil, mille hulka kuulub ka ohu ennetamine.

Päästeseaduses vajaks täpsustamist koduohutuse mõiste ennetustöö kontekstis. Koduohutus laiemalt ei ole defineeritud.

Ohutuse infosüsteemi OIS

Tegemist on Päästeameti sisese tööriistaga, millele vajadusel antakse lepingu alusel ligipääs ka välistele kasutajatele (nt. politseiasutusele). Infosüsteemi kasutamist reguleerib infosüsteemi kasutamise kord ning selle andmestik põhineb „[Päästeinfosüsteemi asutamine ja päästeinfosüsteemi pidamise põhimäärus](#)“ § 6 lõigetel 5-7 ja 10-11. OIS on defineeritud PÄIS osana.

Eeldus siin on, et infosüsteemi andmestik vastab PÄIS põhimääruse vastavates lõigetes toodud andmestikule ning selle kasutamisel järgitakse kinnitatud kasutuskorda ja Kasutusjuhendit.

Kuna Päästeametile on seadusega pandud ülesandeks muuhulgas ka ennetustöö läbiviimine ning selle raames teabe kogumine ja analüüs ([Päästeseadus §3](#) lõige 1³) ning sellekohane tööriist infosüsteemi näol on loodud ning töösse rakendatud vastavalt kehtivatele õigusaktidele ja kordadele, siis ei ole lahendus vastuolus õigusaktide ja andmetöötuse eesmärkidega.

[Tuleohutuse seadus](#)

§ 3. Kohustused tuleohutuse tagamisel

Sisaldab loetelu isiku kohustustest tuleohutuse tagamisel.

§ 38 alusel on tuleohutuse seaduse alusel riikliku järelevalvemenetluse läbiviijaks Päästeamet ja päästekomissioonid

Tuleohu ja muude selliste ohtude osas tuleb arvesse võtta ka teiste isikute elu ja tervise ning vara kaitset ning sellisel juhul võib inimese privaatsusõigus olla madalama kaaluga, sest selle kaalub üle teiste isikute õigus elu, tervise ja vara kaitsele. Üldmääruse tõlgendused annavad tugeva aluse isegi eriliigiliste isikuandmete töötlemiseks kui eksisteerib otsene oht inimese elule.

Politsei- ja Piirivalveamet

[Politsei ja piirivalve seadus](#)

§ 7⁷. Koostöö muude isikute ja asutustega ning asja sundkasutusse võtmine

(1) Politsei teeb muude isikute ja asutustega oma pädevuses koostööd avalikku korda ähvardava ohu ennetamiseks, tõrjumiseks ja korrariikkumiste kõrvaldamiseks.

(2) Politsei teavitab muid asutusi nende pädevuses teadaolevast ohust või korrariikkumisest ning teeb ettepaneku pädevale haldusorganile rakendada riikliku järelevalve meetmeid, ohu tõrjet või selgitada välja korrariikkumine. Politseil on õigus saada pädevalt haldusorganilt teavet rakendatud meetmete kohta.

(2¹) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatud ülesande täitmisel on politseil õigus pädevale asutusele edastada vajalikus ulatuses isikuandmeid, sealhulgas eriliiki isikuandmeid.

Tervishoiuteenuse osutaja (arst, õde, ämmaemand)

Alltoodud sätted annavad tervishoiuteenuse osutajale (TTO-le) õiguse isikuandmeid, k.a terviseandmeid töödelda tervishoiuteenuse siseselt. Sätetest ei tulene selgelt välja õigust isikuandmeid edastada väljapoole. Seega kui arst, õde või ämmaemand märkab koduviisiidil probleeme, siis võib ta reageerida ja need ka kirja panna (haiguse, vigastuse või mürgistuse ennetamiseks) aga ilma nõusolekuta TTO-dest väljapoole seda teavet jagada ei tohiks, kui ei

ole täidetud muid siin analüüsis toodud aluseid (süütegu või selle oht, tuleoht, sotsiaalhoolekande vajadus, lapse huvid).

Eraldi rõhutamist vajab sotsiaalhoolekande seaduse [§ 13](#) Abivajadusest teatamise kohustus. Antud säte paneb igale isikule kohustuse teatada sotsiaalhoolekannet vajavast isikust või perekonnast. Säte toob kohustuse adresaadina aga tervishoiutöötaja ka eraldi välja, mis tähendab, et neile on teiste hulgas see kohustus eriti suunatud. See on ka mõistetav tulenevalt tervishoiutöötaja töö iseloomust ning võimekusest hinnata inimese hakkamasaamist tulenevalt tema tervislikust (vaimsest või füüsilisest) seisundist. Teavitada tuleb antud sätte kohaselt isiku või perekonna viibimiskoha järgset kohaliku omavalitsuse üksust.

[Tervishoiuteenuste korraldamise seadus](#)

[§ 2. Tervishoiuteenus](#)

(1) Tervishoiuteenus on tervishoiutöötaja tegevus haiguse, vigastuse või mürgistuse ennetamiseks, diagnoosimiseks ja ravimiseks eesmärgiga leevendada inimese vaevusi, hoida ära tema tervise seisundi halvenemist või haiguse ägenemist ning taastada tervist. Tervishoiuteenuste loetelu kehtestab valdkonna eest vastutav minister.

[§ 4¹. Isikuandmete töötlemine](#)

(1) Tervishoiuteenuse osutajal, kellel on seadusest tulenev saladuse hoidmise kohustus, on õigus andmesubjekti nõusolekuta töödelda tervishoiuteenuse osutamiseks vajalikke isikuandmeid, sealhulgas eriliiki isikuandmeid.

(1¹) Tervishoiuteenuse osutajal, kellel on seadusest tulenev saladuse hoidmise kohustus, on õigus töödelda isikuandmeid, sealhulgas eriliiki isikuandmeid:

1) tervishoiuteenuse osutamise kavandamiseks, lähtudes käesoleva seaduse § 2 lõikes 1 nimetatud eesmärgist

(1²) Käesoleva paragrahvi lõike 1¹ punktis 1 nimetatud andmete töötlemise õigus tervishoiuteenuse osutamise kavandamiseks laieneb üldarstiabi ja koolitervishoiu teenuse osutamiseks. Andmete töötlemise õigus tervishoiuteenuse osutamise kavandamiseks laieneb eriarstiabi, iseseisva õendusabi ja iseseisva ämmaemandusabi tervishoiuteenuse osutajale üksnes varem sõlmitud tervishoiuteenuse lepingu olemasolul ning ennetustegevused on ellu viidud mõistliku aja jooksul lepingu lõppemisest.

[§ 2 Tervishoiuteenus](#)

(1) Tervishoiuteenus on tervishoiutöötaja tegevus haiguse, vigastuse või mürgistuse ennetamiseks, diagnoosimiseks ja ravimiseks eesmärgiga leevendada inimese vaevusi, hoida ära tema tervise seisundi halvenemist või haiguse ägenemist ning taastada tervist. Tervishoiuteenuste loetelu kehtestab valdkonna eest vastutav minister.

JÄRELDUS 1

Lähtudes eeltoodud õigusraamistikust Üldmääruse põhimõtete ja siseriiklike õigusaktide kogumis, saab järeldada, et isikuandmete edastamine ametkondade vahel informatsiooni pädeva asutuseni jõudmise eesmärgil ning tõhusama ennetustegevuse korraldamise eesmärgil on enamusel juhtudel lubatud või isegi osapooltele kohustuslik. Kui õigusaktid konkreetset kohustust ette ei näe, tuleb rakendada kaalutlust, kas teabe edastamine on põhjendatud ohuga inimese elule, avliikkuse huviga või teiste puudutatud isikute elu, tervise ja õiguste kaitsega. Arvestada tuleb aga, et otsene oht inimeste elule on väga kitsalt käsitletav õiguslik alus ning võimalusel tuleb eelistada õigusliku alusena avaliku ülesande täitmist (siseriiklik õigus peab selle ette nägema) või isiku nõusolekut.

Igasuguse andmetöötluse (kogumine, edastamine jms.) puhul tuleb järgida eesmärgipärasuse ja minimaalsuse printsiipi. Põhjendatud ei ole üleliigsete andmete isikustatud kogumine ning hinnata tuleb, millistel juhtudel on võimalik edastada andmeid näiteks vaid aadressipõhiselt.

Sotsiaalhoolekannet vajava isiku (nt liikumis- või kuulmispuue, dementsuse märgid, muu sotsiaalne abivajadus jms.)või perekonna kohta teabe edastamine kohaliku omavalitsuse üksusele on tervishoiutöötajale ja igale inimesele kohustuslik. Sealt edasi tuleb KOV-il rakendada tava-päraseid protsesse ning arvestada ka sotsiaalhoolekande põhimõtet isiku vaba tahte osas.

Abivajava lapse juhtumites on õigusaktid selged ja konkreetsed ning andmekaitse sisulisi takistusi ühelegi osapooltele ei tee.

Süüteoaktlused (sh koduvägivalla kahtlus) ja tuleohutus ning muude riikliku järelevalve alla kuuuvate valdkondadega seotud juhtumite osas ei ole teabe edastamine pädevale asutusele samuti piiratud. Siin on pigem küsimus, kuidas saavutada ametkondade ülene märkamisoskuse võimekus.

Juhtumid, kus pole selge, kas märgatud olukorra kohta teabe edastamine on põhjendatud, tuleks eelistada inimeselt sellekohase nõusoleku küsimist. Selle saamine vajab tõenäoliselt ka eelnevat selgitustööd. Nõusolekust ei pea lähtuma olukordades, kus ohus on ka teised isikud. Paratamatult tekitab see ka olukordi, kus isik selgesõnaliselt keeldub, teised isikud ohus ei ole, ning õigusaktidest ei tulene ka otsest õigust seda keeldu eirata. Sellisel juhul tulebki teave jätta edastamata. Käesoleva analüüsi tulemusel ei ole võimalik kõiki elulisi olukordi ette näha, kuid pigem saab järeldada, et sellised juhtumid on ennetustegevuse raames harvad.

ANDMETE EDASTAMISE TÄNANE METOODIKA JA SELLE TÄIENDAMINE

Andmete (s.h isikuandmete) edastamine puudutatud osapoolte vahel toimub täna keskse lahenduseta ehk on sageli juhtumipõhine. Kasutatakse nii e-kirja kui telefoni ning ka KOV-de

juures regulaarselt läbiviidavaid ümarlaua formaate. Ennetustegevuse käigus ilmneb sageli aegkriitilisi olukordi, mis tähendab, et teavet osapoolte vahel on vajalik edastada kiirelt ning seega on vajalik kasutada e-kirja või telefoni formaati.

Eelistatum vahend oleks e-kiri, mis tagab infovahetuse taasesitamise võimaluse. Samuti peaksid osapooled määrama kindlaks konkreetse kontakti, et ennetusega seotud infovahetus liiguks keskses kindlaksmääratud kanalis ning sellele ligipääs oleks kontrollitud (ainult tööülesannetest tuleneva vajaduse põhine) ning infoga seotud edasised tegevused oleksid teada ja rakendatud.

Vajalik on osapoolte koolitamine ennetusalase märkamise osas, kuid see ei ole käesoleva analüüsi teemaks.

Oluline on ka keskselt kokkulepitud ankeedi olemasolu või keskselt kokkulepitud teemade/küsimuste lisamine erinevate osapoolte koduviisi ankeetidesse, et tagada eesmärgi täitmiseks piisavate andmete kogumine (arvestada tuleb ka koduviitide tugeva ajaressursi piiranguga).

Kogutavad andmed peavad arvestama andmekaitselist minimaalsusprintsipi, mis tähendab, et andmeid kogutakse mahus, mis on vajalik eesmärgi saavutamiseks ning mitte igaks juhuks rohkem. Seda saab tagada etteantud küsimustega ning tegevusi suunavate töövahenditega (head näited Päästeameti kodukülastuse ankeet ning ennetustegevuse „Tööriistakast“ ja ohutuse infosüsteem).

Läbiviidud koduviisi ja täidetud ankeedi põhjal on vajalik teha otsus, kas kogutud andmeid on vajalik edastada teisele osapoolle (pädevale asutusele). Ka siin on heaks näiteks Päästeameti kodukülastuse ankeet.

Kui eksisteerib vajadus kogutud andmeid edastada, tuleks seda teha ülalmainitud keskse kanali kaudu kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis. Kindlasti tuleb arvestada ka isikuandmete töötlemise minimaalsusprintsipi ehk kui piisab vaid aadressiandmete edastamisest ja seal tehtud tähelepanekust, siis tuleb sellega ka piirduda. Isikuid otseselt identifitseerivate andmete edastamine peaks toimuma vaid siis, kui nende andmeteta ei ole võimalik konkreetset eesmärki saavutada.

Selleks, et tagada osapoolte vahel edastatud andmete efektiivne ennetustegevusse kaasamine ja kasutamine, on soovitatav iga andmeedastus lisada KOV ümarlaua „päevakavasse“ (kui edastamise kanalid on täpselt paigas, siis ei tohiks nende koondamine olla probleem). Ümarlaua kõik osalised peavad kandma saladuse hoidmise kohustust (ametijärgne konfidentsiaalsuskohustus või selle puudumisel eraldi vormistatud konfidentsiaalsuskohustuse kokkulepe). Sellise kohustuse näeb m.h ette ka avaliku teenistuse seaduse § 55.

Ümarlauaga seotud dokumentatsioon tuleb märkida asutusesiseseks kasutamiseks, juurdepääsupiirangu alustel avaliku teabe seaduses § 35 lõige 1 p 11, 12 või 13. Ka sama lõike

punktid 14 ja 15 võivad osutada antud kontekstis kohaseks ning seda tuleks piirangu aluse määramisel igakordselt kaaluda.

JÄRELDUS 2

Tänane lahendus isikuandmete edastamiseks vajab täiendamist konkreetsete kontaktpunktide ja andmekoosseisu osas ning edastatud andmete edasise töötlemise osas, et tagada nende eesmärgipärane kasutamine. Samuti tuleb üle vaadata e-kirja teel edastatava teabe turvalisuse tase ning igas asutuses andmete talletamise protsess. Eelistada tuleks andmete krüpteerimist kui see on võimalik ja isikut otseselt tuvastavate andmete vältimist.

Ümarlaua formaat peab olema konfidentsiaalne ning avaldatav teave minimaalsusprintsipi arvestav. Samuti tuleb dokumentatsioonile määrata juurdepääsupiirangu alused avaliku teabe seaduse kohaselt.

Soovitav on liikuda keskse töövahendi (näiteks infosüsteemi ennetusmooduli) loomise suunas, et tagada standardsem tööprotsess ja kõrgem turvalisus, kuid arvestades ennetustöö eesmäärke, ei peaks seniks ennetuslike andmete edastamist peatama, kuna riske on võimalik maandada, õigusaktid annavad enamuste juhtumite osas piisava õigusliku aluse ning teatud juhtudele on võimalik rakendada ka nõusolekupõhist andmetöötlust.

LAHENDUS LÄBI KESKSE ANDMEKOGU

Käesolevas analüüsis toome välja ka võimaliku potentsiaali ennetusalase andmevahetuse lahendamiseks keskse andmekogu kaudu.

Pikemas perspektiivis tuleks kaaluda ennetustegevusele keskse andmekogu külge mooduli loomist. STAR andmekogu võiks teoreetiliselt olla esmane valik, kus Sotsiaalkindlustusamet kui vastutav töötleja koordineerib vajalikku lahendust ja arendusvajadusi volitatud töötlejatega (KOV ja sotsiaalteenuse osutaja). Kuna teisi osapooli STAR [põhimäärus](#) ei nimeta, siis on ainuvõimalik lahendus andmevahetus teiste riiklike andmekogudega (põhimäärus lubab, § 6 punkt 4). STAR põhimäärus § 18 lg 2 annab võimaluse väljastada andmeid (see peaks olema piiratud mahus ehk vajaduspõhine) teistele asutustele kokkuleppe alusel nende seadusest tuleneva ülesande täitmiseks.

Teine küsimus on andmete sisestamise volitusnormid samade ametkondade poolt ning reaalsed võimalused selleks (kas igaüks ise või läbi KOV-i). TTO-d peaksid siis samuti sisestama ning ka eraõiguslikud teenuseosutajad või esitama vastava teabe KOV-le sisestamiseks. STAR-ist andmete saamise õigus võiks olla esitlusloendina ehk mitte allalaetavana vaid vaadatavana.

Alternatiivina on võimalik kaaluda ka Päästeameti vastutusvaldkonna infosüsteemi, Päästeinfosüsteemi PÄIS kui kesksed andmevahetuse kanalid.

Alljärgnevalt on toodud relevantset sätet lahenduste kaalumise toetamiseks ning lihtsõnalised viited täiendamist vajavate sätete kohta:

Sotsiaalteenuste ja -toetuste andmeregister (STAR)

Sotsiaalhoolekande seadus

§ 141. Sotsiaalteenuste ja -toetuste andmeregister

(1) Sotsiaalteenuste ja -toetuste andmeregister on riigi infosüsteemi kuuluv keskne andmekogu, mis on asutatud järgmistel eesmärkidel:

1) sotsiaalteenuste ja -toetuste ning muu abi osutamise menetlemine ja dokumenteerimine

Paragrahvi 141 tuleks täiendada ka koduohutuse ennetustöö eesmärgiga.

STAR põhimäärus

§ 5. Registri vastutav ja volitatud töötaja

(1) Registri vastutav töötaja on Sotsiaalkindlustusamet.

(2) Registri volitatud töötajad on:

- 1) Tervise ja Heaolu Infosüsteemide Keskus;
- 2) kohaliku omavalitsuse üksus;

3) sotsiaalteenuse osutaja.

§ 11. Andmeandjad

Registrisse esitavad andmeid:

- 1) abi vajav isik;
- 2) lapsendada sooviv isik;
- 3) isik, kes avaldab soovi saada hoolduspereks;
- 4) Sotsiaalkindlustusamet, kohaliku omavalitsuse üksus ja sotsiaalteenuse osutaja;
- 5) õigusaktis sätestatud muu isik või asutus.

§ 14. Andmete registrisse kandmise kord

(1) Sotsiaalkindlustusamet ja kohaliku omavalitsuse üksus kannavad registrisse isiku esitatud andmed ning muud põhimääruses nimetatud andmed, mida ei kanna registrisse Tervise ja Heaolu Infosüsteemide Keskus ja sotsiaalteenuse osutaja või mida ei kanta registrisse automaatselt riigi infosüsteemide andmevahetuskivi kaudu muudest andmekogudest.

Täiendamist vajaksid põhimääruse [§ 17](#) Juurdepääs registriandmetele ja [§ 18](#) Andmete väljastamine, kuid sellekohane sõnastus on võimalik välja töötada siis, kui lahenduse arhitektuur saab täpsustatud (eraldi moodul vms.).

Päästeinfosüsteem (PÄIS)

Päästeseadus

[§ 9.](#) Päästeinfosüsteem

(1) Päästeinfosüsteem on riigi infosüsteemi kuuluv andmekogu, kus töödeldakse:

- 1) päästesündmuse lahendamiseks seotud toimingute ja menetluste andmeid, et Päästeameti ülesandeid tõhusalt ja kiirelt täita;
- 2) päästesündmuse käigus hukkunu ja vigastatu andmeid, et selgitada välja päästesündmuse asjaolud ennetustöö ja järelevalve planeerimiseks;
- 3) järelevalve- ja kooskõlastamismenetluste andmeid ohutusnõuete täitmise kontrollimiseks ja järelevalve korraldamiseks;
- 4) ennetustöö, koolitamise ja teavitamise käigus kogutud andmeid ning eluaseme valdaja ohutusnõustamisel isiku nõusolekul kontrollitud objekti ja objekti valdaja kohta kogutud andmeid, sealhulgas terviseandmeid, et kujundada turvaline elukeskkond ja seda hoida, ennetada ohtusid ning planeerida Päästeameti tegevust;
- 5) tehnosüsteemide, sealhulgas küttesüsteemide, ja andmeandjate andmeid ning tuleohutuse seaduse § 2 lõikes 11 sätestatud tuleohutusteenuse osutamiseks seotud andmeid, et tagada tuleohutusnõuete täitmine.

Päästeinfosüsteemi põhimäärus (PÄIS)

[§ 2.](#) Infosüsteemi vastutav ja volitatud töötaja

- (1) Infosüsteemi vastutav töötaja on Päästeamet.
- (2) Infosüsteemi volitatud töötaja on Siseministeriumi infotehnoloogia- ja arenduskeskus.
- (3) Infosüsteemi vastutav töötaja võib volitada andmete töötlemise teisele riigi- või kohaliku omavalitsuse asutusele, avalik-õiguslikule juriidilisele isikule või hanke- või halduslepingu alusel eraõiguslikule isikule vastutava töötaja ettenähtud ulatuses.

[§ 5.](#) Andmekogudevaheline andmevahetus

- (1) Infosüsteem on liidestatud infosüsteemide andmevahetuskihiga (edaspidi X-tee).
- (2) Infosüsteemi vastutav töötaja võib seadusega või seaduse alusel kehtestatud õigusaktiga talle pandud ülesannete täitmiseks esitada päringuid ja saada andmeid teistest riigi, kohaliku

omavalitsuse ja muu avalik-õigusliku isiku või avalikke ülesandeid täitva eraõigusliku isiku andmekogudest.

Olenevalt ennetustöö kesksest lahendusest ja andmete koondamisest kõigi osapoolte jaoks, võib täiendamist vajada [§ 6](#) Infosüsteemi kantavad andmed, lõiked 10 ja 11.

Täiendamist vajaks [§ 7](#) Andmeandjad, kuhu tuleks lisada ennetustegevusse kaasatud osapooled.

[§ 10.](#) Juurdepääs infosüsteemi kantud andmetele

(3) Juurdepääs infosüsteemi kantud andmetele on vastutava töötleja teenistujatel neile teenistus- või töökohustuste täitmiseks vastutava töötleja määratud ulatuses.

(4) Juurdepääs infosüsteemi andmetele on Siseministeriumi infotehnoloogia- ja arenduskeskuse töötajatel neile tööülesannete täitmiseks määratud ulatuses ning infosüsteemi arendaval või hooldaval isikul arendus- või hoolduslepingus sätestatud ulatuses ja tingimustel.

(5) Juurdepääs infosüsteemi andmetele võimaldatakse juurdepääsuõiguse andmisega või andmete väljastamisega.

(6) Infosüsteemi vastutav töötleja otsustab kolmandale isikule infosüsteemi andmetele juurdepääsu andmise kooskõlas õigusaktidega. Vajaduse korral sõlmitakse andmesaajaga leping, kus sätestatakse andmed, millele juurdepääs võimaldatakse, ning andmetele juurdepääsu andmise eesmärk, tingimused, kord ja viis.

ÕIGUSAKTIDE TÄIENDAMISE VAJADUS

- Päästeseaduse [§ 3](#) Mõisted vajab täiendamist koduohutuse mõiste näol, mis aitaks otsesemalt seostada ennetustööga koduohutuse tagamist. Samuti aitaks see seostada Päästemeeti OIS infosüsteemi kasutuse ennetustööriistana üldisema koduohutuse tagamisel, seal andmete töötlemisel ja analüüsimisel.

Lisaks keskse andmekogu lahenduse korral:

- Sotsiaalhoolekande seaduse [§ 141](#) tuleks täiendada ka koduohutuse ennetustöö eesmärgiga.
- Täiendamist vajaksid STAR põhimääruse [§ 17](#) Juurdepääs registriandmetele ja [§ 18](#) Andmete väljastamine, kuid sellekohane sõnastus on võimalik välja töötada siis, kui lahenduse arhitektuur saab täpsustatud (eraldi moodul vms.).
- Olenevalt ennetustöö kesksest lahendusest ja andmete koondamisest kõigi osapoolte jaoks, võib täiendamist vajada PÄIS põhimäärus [§ 6](#) Infosüsteemi kantavad andmed, lõiked 10 ja 11.

- Täiendamist vajaks PÄIS põhimäärus [§ 7](#) Andmeandjad, kuhu tuleks lisada ennetustegevusse kaasatud osapooled.

KOKKUVÖTE

Lähtudes kehtivast õigusraamistikust Üldmääruse põhimõtete ja siseriiklike õigusaktide kogumis, saab järeldada, et isikuandmete edastamine ametkondade vahel informatsiooni pädeva asutuseni jõudmise eesmärgil ning tõhusama ennetustegevuse korraldamise eesmärgil on enamustel juhtudel lubatud või isegi osapooltele kohustuslik.

Kui õigusaktid konkreetset kohustust ette ei näe, tuleb rakendada kaalutlust, kas teabe edastamine on põhjendatud ohuga inimese elule, avlikkuse huviga või teiste puudutatud isikute elu, tervise ja õiguste kaitsega. Arvestada tuleb aga, et otsene oht inimeste elule on väga kitsalt käsitletav õiguslik alus ning võimalusel tuleb eelistada õigusliku alusena avaliku ülesande täitmist (siseriiklik õigus peab selle ette nägema) või isiku nõusolekut.

Igasuguse andmetöötluse (kogumine, edastamine jms.) puhul tuleb järgida eesmärgipärasuse ja minimaalsuse printsiipi. Põhjendatud ei ole üleliigsete andmete isikustatud kogumine ning hinnata tuleb, millistel juhtudel on võimalik edastada andmeid näiteks vaid aadressipõhiselt.

Sotsiaalhoolekannet vajava isiku või perekonna kohta teabe edastamine kohaliku omavalitsuse üksusele on tervishoiutöötajale ja igale inimesele kohustuslik. Sealt edasi tuleb KOV-il rakendada tavapäraseid protsesse ning arvestada ka sotsiaalhoolekande põhimõtet isiku vaba tahte osas.

Abivajava lapse juhtumites on õigusaktid selged ja konkreetsed ning andmekaitse sisulisi takistusi ühelegi osapooltele ei tee.

Süüteoaktid ja tuleohutus ning muude riikliku järelevalve alla kuuuvate valdkondadega seotud juhtumite osas ei ole teabe edastamine pädevale asutusele samuti piiratud. Siin on pigem küsimus, kuidas saavutada ametkondade ülene märkamisoskuse võimekus.

Juhtumid, kus pole selge, kas märgatud olukorra kohta teabe edastamine on põhjendatud, tuleks eelistada inimeselt sellekohase nõusoleku küsimist. Selle saamine vajab tõenäoliselt ka eelnevat selgitustööd. Nõusolekust ei pea lähtuma olukordades, kus ohus on ka teised isikud. Paratamatult tekitab see ka olukordi, kus isik selgesõnaliselt keeldub, teised isikud ohus ei ole, ning õigusaktidest ei tulene ka otsest õigust seda keeldu eirata. Sellisel juhul tulebki teave jätta edastamata. Käesoleva analüüsi tulemusel ei ole võimalik kõiki elulisi olukordi ette näha, kuid pigem saab järeldada, et sellised juhtumid on ennetustegevuse raames harvad.

Tänane lahendus isikuandmete edastamiseks vajab täiendamist konkreetsete kontaktpunktide ja andmekoosseisu osas ning edastatud andmete edasise töötlemise osas, et tagada nende eesmärgipärane kasutamine. Samuti tuleb üle vaadata e-kirja teel edastatava teabe turvalisuse

tase ning igas asutuses andmete talletamise protsess. Eelistada tuleks andmete krüpteerimist kui see on võimalik ja isikut otseselt tuvastavate andmete vältimist.

Seoses juhtumite käsitlemisega KOV ümarlaua formaadis tuleb märkida, et ümarlaua formaat peab olema konfidentsiaalne (osalejatele rakendatud konfidentsiaalsuskohustus) ning ümarlaual avaldatav teave minimaalsusprintsipi arvestav. Samuti tuleb dokumentatsioonile määrata juurdepääsupiirangu alused avaliku teabe seaduse kohaselt.

Soovitav on liikuda keskse töövahendi (näiteks infosüsteemi ennetusmooduli) loomise suunas, et tagada standardsem tööprotsess ja kõrgem turvalisus, kuid arvestades ennetustöö eesmärke, ei peaks seniks ennetuslike andmete edastamist peatama, kuna riske on võimalik maandada, õigusaktid annavad enamuste juhtumite osas piisava õigusliku aluse ning teatud juhtudele on võimalik rakendada ka nõusolekupõhist andmetöötlust.

SUMMARY

Based on the current legal framework in the set of principles of the EU General Data Protection Regulation (GDPR) and national specific legislation, it can be concluded that the transfer of personal data between authorities for the purpose of reaching the competent authority and for the purpose of organizing more effective prevention activities is in most cases permitted or even mandatory for the parties.

In case the legislation does not provide for a specific obligation, consideration must be applied as to whether the transfer of information is justified by a threat to a person's vital interests (life), the public interest or the protection of the vital interests, health and rights of other affected individuals. However, it must be taken into account that a direct threat to people's lives is a very narrow legal ground for personal data processing, and if possible, the performance of a public task (national law must provide for it) or the person's consent should be preferred as a legal ground.

In case of any personal data processing (collection, transfer, etc.), the principle of purpose limitation and data minimisation must be followed. The personalized data processing that is not needed for fulfilling the purpose is not justified, and it is necessary to assess in which cases it is possible to transfer data, for example, only on the basis of an address and without name(s).

Providing information about a person or family in need of social welfare to a local government unit is mandatory for a healthcare worker and, in fact, for every person. From there, the local government must apply the usual processes and also take into account the principle of the free will of the person regarding social welfare.

In the case of a child in need of assistance/help, the legislation is clear and specific, and data protection does not create substantive obstacles for any party.

Regarding cases related to suspected offence and fire safety and other areas subject to state supervision, the transfer of information, including personal data to the competent authority is

also not limited. Here, it is more a question of how to achieve cross-stakeholder capacity of noticing the issues that needs preventive activities.

In cases where it is not clear whether the transfer of information, including personal data about the observed situation is justified, person's consent should be asked. Obtaining the consent probably also needs some preliminary clarification work. Consent may be avoided in situations where other persons are also at risk. Inevitably, it also creates situations where the person explicitly refuses, there is no threat to other individuals and the legislation does not provide a direct right or obligation to ignore this refusal. In such cases, the information must not be transferred. As a result of this analysis, it is not possible to foresee all real-life situations, but rather it can be concluded that such cases are rare within the scope of preventive activities.

Existing solution for the transfer of personal data for prevention purposes needs to be supplemented in terms of specific contact points in relevant authorities (e.g. prevention e-mail) and datasets that are transferred, as well as in terms of further processing of the transferred data in order to ensure their use according to set purpose. The level of security of information transferred by e-mail and the process of data storage in each authority must also be reviewed. If possible data encryption should be used and avoiding data that directly identifies a person.

Regarding the handling of cases in the format of a local government round-table, it should be noted that the format of the round-table must be confidential (applying confidentiality obligation to every participant) and the information shared at the round-table must consider the principle of minimality. Also, the grounds for restricted access to the documentation related to this round-table must be determined in accordance with the Public Information Act.

It is advisable to move towards the creation of a central tool (e.g. cross-usable prevention information system) in order to ensure a more standardized work process, higher security and access controls. Considering the goals of prevention work and purposes, the transfer of prevention related data between competent authorities should not be stopped until now, as risks can be mitigated, legislation provides a sufficient legal basis for most cases, and certain consent-based data processing can also be applied if required by data protection laws.

LÜHIJUHEND

Isikuandmete edastamine ametkondade vahel informatsiooni pädeva asutuseni jõudmise eesmärgil ning tõhusama ennetustegevuse korraldamise eesmärgil on enamustel juhtudel lubatud või isegi osapooltele kohustuslik (EL Andmekaitse Üldmäärus ja siseriiklikud eriseadused).

Kui õigusaktid konkreetset kohustust ette ei näe, tuleb rakendada kaalutlust, kas teabe edastamine on põhjendatud näiteks otsese ohuga inimes(t)e elule. Arvestada tuleb aga, et otsene oht inimeste elule on väga kitsalt käsitletav põhjendus ehk nõ elu või surma küsimus. Võimalusel tuleb eelistada andmete edastamise põhjendusena avaliku ülesande täitmist (siseriiklik seadus peab selle ülesande ette nägema) või isiku nõusolekut.

Igasuguse andmetöötuse (kogumine, edastamine jms.) puhul tuleb järgida eesmärgi ja minimaalsuse põhimõtet. Põhjendatud ei ole üleliigsete isikuandmete töötlemine ning hinnata tuleb, millistel juhtudel on võimalik edastada andmeid näiteks vaid aadressipõhiselt.

- Sotsiaalhoolekannet vajava isiku või perekonna kohta teabe edastamine kohaliku omavalitsuse üksusele on nii tervishoiutöötajale, päästeametnikule ja tegelikult igale inimesele kohustuslik. Sealt edasi tuleb KOV-il rakendada tavapäraseid protsesse ning arvestada ka sotsiaalhoolekande põhimõtet isiku vaba tahte osas.

[Sotsiaalhoolekande seadus](#)

§ 13. Abivajadusest teatamise kohustus

Abi vajava isiku **perekonnaliikmed, kohtunik, politsei, prokurör, hoolekande-, tervishoiu- ja haridusametuse töötaja ja teised isikud** on kohustatud teatama **sotsiaalhoolekannet vajavast isikust või perekonnast isiku või perekonna viibimiskoha järgsele kohaliku omavalitsuse üksusele.**

- Abivajava lapse juhtumites on õigusaktid selged ja konkreetsed ning andmekaitse sisulisi takistusi ühelegi osapoollele ei tee.

[Lastekaitse seadus](#)

§ 27 Abivajavast lapsest teatamine

(1) Kohustus abivajavast lapsest teatada on **kõigil isikutel**, kellel on olemas teave abivajavast lapsest.

(2) Abivajavast lapsest tuleb viivitamata teatada **kohaliku omavalitsuse üksusele** või lasteaibitelefonil 116 111.

Detailne juhendmaterjal [siin](#).

- Süüteoaktid (sh koduvägivald) ja tuleohutus ning muude riikliku järelevalve alla kuuluvate valdkondadega seotud juhtumite osas ei ole teabe edastamine pädevale asutusele samuti piiratud. Siin on pigem küsimus, kuidas saavutada ametkondade ülene märkamiskõimekus. Lisaks on Päästeametil otsene seaduslik alus ([Päästeseadus §2 lõige 2](#) ja [§3 lõige 1³](#)) koguda ennetuse eesmärgil andmeid, ehk neid pärida ka teistelt asutustelt, ning samuti neid andmeid analüüsida.
- Juhtumid, kus pole selge, kas märgatud olukorra kohta teabe edastamine on põhjendatud, tuleks eelistada inimeselt sellekohase nõusoleku küsimist. Selle saamine vajab tõenäoliselt ka eelnevat selgitustööd. Nõusolekust ei pea lähtuma olukordades, kus ohus on ka teised isikud. Paratamatult tekitab see ka olukordi, kus isik selgesõnaliselt keeldub, teised isikud ohus ei ole, ning õigusaktidest ei tulene ka otsest õigust seda keeldu eirata. Sellisel juhul tulebki teave jätta edastamata.

- Tänane lahendus isikuandmete edastamiseks vajab täiendamist konkreetsete kontaktpunktide (näiteks igal asutusel konkreetne ennetuse e-posti aadress) ja andmekoosseisu osas ning edastatud andmete edasise töötlemise osas, et tagada nende eesmärgipärane kasutamine. Samuti tuleb üle vaadata e-kirja teel edastatava teabe turvalisuse tase ning igas asutuses andmete talletamise protsess. Eelistada tuleks andmete krüpteerimist kui see on võimalik ja isikut otseselt tuvastavate andmete vältimist.
- Seoses juhtumite käsitlemisega KOV ümarlaua formaadis tuleb märkida, et ümarlaua formaat peab olema konfidentsiaalne (osalejatele rakendatud konfidentsiaalsuskohustus) ning ümarlaual avaldatav teave minimaalsusprintsipi arvestav. Samuti tuleb dokumentatsioonile määrata juurdepääsupiirangu alused avaliku teabe seaduse kohaselt.
- Kuni ennetustegevuse eesmärkide teostamiseks ei ole loodud asutusteülest töövahendit (näiteks ennetuse infosüsteemina või olemasoleva infosüsteemi moodulina), tuleks jätkata tänaste lahendustega, kuid need paremini ühtlustada ja turvalisust tõsta. IT ja protsessi riske on võimalik maandada ning õigusaktid annavad enamuste juhtumite osas isikuandmete töötlemiseks piisava õigusliku aluse ning vajadusel on võimalik rakendada ka nõusolekupõhist andmetöötlust.